

Тема: Культурний розвиток України на початку XX ст.

План.

1. Освіта.
2. Наука.
3. Література, мистецтво.

1.

Якщо у XIX ст. відбулося становлення української національної культури, то на поч. XX ст. укр. культура утверджується як культура світового рівня. У зв'язку з подальшим зростанням потреби в письменних людях, в Наддніпрянщині збільшувалась мережа початкових – 18719 шкіл;

- загальноосвітніх – 26 тис., навчалось - 12,5 тис. школярів,
- профтехучилищ – 60 тис., навчалось – 5 тис. чоловік.

Однак 70% населення не вміли читати і писати. Царизм не дав дозволу на навчання рідною мовою.

Кількість студентів в університетах зросла більш як в два рази на поч. XX ст. і становила 12,7 тис. чоловік. Однак обмежено доступ до освіти дітям робітників і селян та не було жодного вузу з укр. мовою викладання.

Сприятливіші умови для розвитку освіти в українському дусі були в західноукраїнських землях. В Галичині функціонувало 6 укр. державних гімназій і 2510 народних шкіл, де навчались укр. мовою 440 тис. дітей.

У Львівському університеті навчалось 5270 студентів і лише 21% з них були українці. А таких обставин у Львові набув розмаху рух за відкриття укр. університету. В 1901 р. на знак протесту проти гальмування цієї справи 600 українських студентів організовано залишили навчання.

2.

Поч. XX т. ознаменувався подальшим розвитком науки. Наукове Товариство ім. Т. Шевченка (НТШ), очолюване М. Грушевським у Львові фактично перетворилось в академію наук. Навколо НТШ згуртувались відомі науковці України: І. Франко, Б. Грінченко, А. Кримський, В. Гнатюк та ін.

Талановиті вчені, які працювали в Україні. Збагатили не лише вітчизняну, а й світову науку : - в галузі математики – В. Стеклов, Д. Синцов, С. Бернштейн, Д. Граве.

-в галузі фізики і радіофізики – Д. Рожанський – основоположник Харківської школи радіофізики.

- в галузі біології і медицини працювали Л. Симиренко, та Л. Кащенко. які селекціонували та гібридизували рослини.

В 1908 р. в Одесі було створено перший в Росії аероклуб, а в 1913 р. в Києві військовий льотчик П. Нестеров вперше продемонстрував «мертву петлю».

3.

В літературі на поч. ХХ століття набуває поширення художньо-естетична течія *модернізм*, який шукає нових засобів мистецького відображення світу. Поети: І. Франко, Л. Українка, Б. Лепкий, О. Олень, Г. Чупринка і ін.

Прозаїки: М. Коцюбинський, О. Кобилянська, В. Винниченко, В. Стефаник, П. Грабовський, І. Нечуй-Левицький.

Театр залишався важливим фактором культурного розвитку. Головною була проблема нової драми. До її вирішення значних зусиль доклали В. Винниченко, Л. Українка. О. Олесь.

Відомими композиторами були: С. Людкевич, М. Лисенко, М Леонтович.

Вокальне мистецтво – С. Крушельницька, О. Мишуга, М. Менцинський.